

NOVADNIEKS

SESTDIEN,
1991. gada 2. februārī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 13 (6172)
Maksā 10 kap.

Labākie

Starp «Lauktechnikas» rajona apvienības uzņēmumiem visu laiku labākie ir specializētās remontdarbnīcas vīri. Agrāk te remontēja MTZ-50 un MTZ-80 marku traktorus, tagad to agregātus: priekšējos tiltus, ātrumkārbas, stūres pastiprinātājus. Veic pakalpojumus visai republikai.

Panākumi galvenokārt atkarīgi no tā, ka remontdarbnīcās strādā apzinīgi, augstas kvalifikācijas speciālisti ar lielu darba stāžu. Stūres pastiprinātāju remontētāji Pāvels Spiridonovs un Jāzeps Līvāns ir pensionāri, bet joprojām ir darba ierindā, rāda paraugu pārējiem. Priekšējo tiltu atjaunošanā vislielākie nopelni ir atslēdzniekiem Fjodoram Trofimovam un Nikolajam Sokolovam.

Nelielais 30 cilvēku darbnīcu kolektīvs šogad apņēmies atjaunot 1350 priekšējos tiltus, 1150 ātrumkārbas, 2250 stūres pastiprinātājus, kā arī veikt papildus uzdevumu: izremontēt 65 traktora MTZ-50 pakalējos tiltus.

Vēcie kadri turas un darbs sokas.

J. AIZKALNS

ATTELA: viens no labākajiem specializēto remontdarbnīcu vīriem — atslēdznieks Nikolajs Sokolovs.

J. SILICKA foto

PSRS PREZIDENTAM, PSRS AIZSARDZĪBAS MINISTRAM, PSRS IEKŠLIETU MINISTRAM, PSRS RADIO UN TELEVIZIJAS KOMITEJAS PRIEKŠSEDETAJAM

Latvijas Zinību biedrības Preiļu rajona nodaļas valdes prezidijs 20. janvāra asinainos notikumus Rīgā vērtē kā bruņotas vardarbības aktu, kas vērsts pret demokrātiju un Latvijas Republikas valstisko suverenitāti, kā reakcionāro, antidemokrātisko spēku uzbrukumu, lai destabilizētu politisko situāciju.

Mēs uzskatām, ka visa atbildība par notikušo gulstas uz LKP un interfronti, kuru mērķis ir ar OMON, «nacionālās glābšanas» komitejas un citu antikonstitucionālo struktūru palīdzību gāzt demokrātiski ievēlētu Latvijas Republikas Augstāko Padomi un tās iecelto valdību.

Mēs aizstāvam likumīgi ievēlētu republikas parlamentu un valdību, kas pauž Latvi-

jas tautas ilgas pēc patiesas brīvības un istas neatkarības, kas parlamentārā ceļā risina sociālekonomiskās pārkārtošanas jautājumus.

Mēs pieprasām:

1. nekavējoties izvest no republikas teritorijas OMON kontingentu, saukt pie stingras atbildības organizācijas, kas īstenoja un vadīja asinainos noziegumus, kā arī tos, kas veica bruņotu varmācību pret mierīgajiem iedzīvotājiem Viļņā un Rīgā;

2. aizliegt antikonstitucionālo varas struktūru izveidošanu un darbību, kas vērsta pret likumīgi ievēlētu parlamentu un tā iecelto valdību, pret likumīgi ievēlētajām vietējām Tautas deputātu padomēm;

3. apturēt PSRS Aizsardzības ministrijas un Iekšlietu ministrijas kopīgo pavēli par armijas un iekšlietu orgānu bruņotu patruļu izveidošanu lielākajās pilsētās, tajā skaitā Rīgā, ar šī gada 1. februāri, jo uzskatām, ka tas var tikt izmantots kā militārā apvērsuma sākums valstī;

4. izbeigt apmelojumu kampaņu pret Baltijas valstīm, ko sistemātiski veic Centrālās televīzijas informatīvā programma «Laiks».

Aicinām visu rajonā dzīvojošo tautību un nacionālo grupu pārstāvjus apvienot savus pūliņus, lai nosargātu demokrātiju, Latvijas valsts suverenitāti un neatkarību.

Pienemts Latvijas Zinību biedrības Preiļu rajona nodaļas valdes prezidija sēdē 1991. gada 28. janvārī

LSDSP Preiļu kopas paziņojums

Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas Preiļu kopa sanāksmē pieņēma rezolūciju par savu attieksmi pret pašreizējiem notikumiem republikā.

Rezolūcijā teikts, ka Preiļu kopa izsaka atbalstu Augstākās Padomes vairākuma

frakcijai, tās cīņai par Latvijas Republikas neatkarību, kategoriski nosoda Preses nama militāru ieņemšanu un armijas izmantošanu politisko jautājumu risināšanā. Kopa piekrit referendumam vienīgi tajā gadījumā, ja tajā piedalās tikai Latvijas Republikas

pilsoņi. Mēs nosodām Rubika partijas rīcību, kura neatbilst Latvijas Republikas neatkarības interesēm.

Mēs sakām: «Rokas nost no pieciem īpašās kārtības sargu vienības vīriem», kuri joprojām atrodas VDK cietumā. Mēs esam pret armijas un milicijas patruļām jebkurā pilsētā.

Atklāta vēstule „Novadnieka” lasītājiem

Republikāniskā prese visiem zināmu notikumu rezultātā Latvijā šobrīd tikpat kā nepastāv. Ar valdības atbalstu un bagātu sponsoru palīdzību tā, iespējams, tiks atjaunota. Bet kā būs ar vietējām — pilsētu un rajonu — avīzēm? Situācija šobrīd ir tāda, ka to izdošana pēc pāris mēnešiem var apstāties.

Kad pagājušā gada nogalē sprieda par vietējo laikrakstu cenas paaugstināšanu aptuveni 2,5 reizes (abonentiem — no 3 kapeikām līdz 7,35 kapeikām par vienu numuru), bija cerības, ka tikpat pieaugs arī avīzes izdošanas izmaksas. Kā parādīja janvāris, izmaksas faktiski palielinājušās 3 un vairāk reizes.

Lūk, daži skaitļi par mūsu redakcijas finanšu stāvokli. Pēc mūsu aprēķiniem no avīzes realizācijas šogad varēsim ieņemt aptuveni 130 tūkstošus rubļu, no reklāmas (ja tā paliks pašreizējā līmenī) — 70 tūkstošus, tātad kopā — ne vairāk kā 200 tūkstošus rubļu. Bet izdevumi? 15 tūkstošus rubļu mēs jau pārskaitījām preses izplatīšanas apvienībai par mūsu avīzes parakstīšanas organizēšanu, vismaz 40 tūkstoši rubļu būs nepieciešami papīra iegādei (ja tā tonna maksās 1300

rubļus, bet mums ir neoficiāla informācija, ka papīra cena var pieaugt līdz 3000 rubļu par tonnu), gandrīz 100 tūkstoši rubļu būs vajadzīgi, lai norēķinātos ar tipogrāfiju par laikraksta salikšanu un iespiešanu, 10 tūkstoši rubļu — lai to nogādātu iespiešanai Daugavpilī. Bet vēl ir nepieciešami līdzekļi redakcijas transporta uzturēšanai, apmaksai par tālruniem, telpu īrei utt. Jāmaksā arī nodokļi, bet darbiniekiem — algas. Kā paši varat izrēķināt, «gali» nekādi nesaiet kopā.

Tātad — bankrots? Jā, tādas briesmas pastāv un tās kļuvušas jau pavisam reālas (ne tikai mums, bet gandrīz visām rajonu avīzēm). Var, protams, censties vēl pavilkt «dzīvību» — slēgt krievu avīzi, pāriet uz latviešu avīzes izdošanu tikai vienreiz nedēļā utt. Bet lēna nāve tik un tā ir nāve. Un tomēr mēs vēl nezaudējam cerības...

Paldies rajona Tautas deputātu padomes prezidijam un rajona izpildkomitejai — ar to palīdzību esam sākuši risināt jautājumu par attiecīgas tehnikas iegādi un, domājams, pēc pāris mēnešiem, ja neatgadisies kas neparedzēts, avīzi saliksīm paši, līdz ar to samazinot izdevumus. Un

tomēr mums ir nepieciešama jūsu — cienījamie lasītāji — un jūsu — rajona uzņēmumu, saimniecību, iestāžu un organizāciju kolektīvi — palīdzība.

Ja katrs lasītājs ziedotu rajona laikrakstam tikai vienu vienīgu rubli, kopumā tas jau būtu 12 tūkstoši rubļu. Ja katrs darba kolektīvs ziedotu... Vārdu sakot, mēs gaidām jūsu atbalstu un ticam, ka to saņemsim, tāpēc jau iepriekš sakām paldies visiem, kas būs ar mieru sponsorēt «Novadnieka» izdošanu. Naudu var iemaksāt gan ar pārskaitījumu, gan ar pasta pārvedumu.

Mūsu norēķinu konts Nr. 000363101. Agrorūpniecības bankas Preiļu nodaļā.

Laikraksta «Novadnieks» redakcija

P. S. Kad šī vēstule bija sagatavota publicēšanai, uzzinājām, ka Daugavpils tipogrāfija par saviem pakalpojumiem janvārī no mums iekasēs 10,5 tūkstošus rubļu. Tātad gadā poligrāfijas izdevumi sasniegs vairāk nekā 130 tūkstošus rubļu. Tādu līdzekļu nav nevienai redakcijai, tāpēc vakar notika zonas avīžu redaktoru sanāksme, kurā tika izskatīts priekšlikums — uz laiku apturēt visu Latgales rajonu laikrakstu izdošanu...

Konfrontācija vai kompromiss?

(Sākums 12. numurā)

Kā jau minēju iepriekš, par noziegumu uzskatāms arī tas, ka kopš 1940. gada republikā tika varmācīgi izmainīts iedzīvotāju nacionālais sastāvs. Tādējādi tika radīti apstākļi, kas veicina latviešu tautas nacionālās identitātes zaudēšanu, grauj tās kultūru, valodu, garīgo spēku utt. Lai šo noziegumu pārtrauktu, saskaņā ar starptautisko likumdošanu būtu jāveic visu PSRS pilsoņu atgriešanās savā valstī, kā to savā laikā veica Francija, evakuējot no savas kolonijas — Alžīras — vienu miljonu savu pilsoņu. Mēģinājums piešķirt ienācējam no PSRS Latvijas pilsonību būtu vērtējams kā jauns noziegums pret latviešu tautu, kurš ne tikai nepārtrauc iepriekšējo, bet gluži otrādi — to padziļina.

Vēl paliek tresais, viskomplicētākais uzdevums. Ja tiktu pieņemts pilsonības nulles variants, tad republikā saglabātos stāvoklis, kas būtībā arī izsauca visus tos procesus, kuri pašlaik risinās gan Latvijā, gan arī visā Baltijā un kurus droši var apzīmēt kā nacionālo atbrīvošanās kustību, bet tas nozīmē, ka spriedze republikā saglabāsies un, visticamāk, turpinās pieaugt, kamēr sasniegs, ja tā varētu teikt, kritisko masu.

Pašreizējais spriedzes atslābums lielā mērā ir saistīts ar latviešiem radušos cerību pārtraukt okupāciju un atjaunot savu valsti mierīgā, parlamentārā ceļā. Cerēt, ka latviešu tauta labprātīgi atteiksies no savām likumīgajām tiesībām savā senču zemē, ir naivi. Nekonsekvence un bezprincipālitate pilsonības jautājuma risināšanā tikai rada cerības kolonizatoriem saglabāt savu varu un līdz ar to pastiprina viņu pretošanos. Ne jau velti daudzi PSRS pilsoņi tieši tagad, apejot migrācijas likumu, cenšas nokļūt Latvijā. Arī Lietuvas piemērs, kur faktiski tika pieņemts pilsonības nulles variants, liecina, ka tas nedod vēlamo at-

risinājumu. Lietuvieši tagad saka, ka viņi esot pieļāvuši kļūdu, kura latviešiem būtu līdzvērtīga naives spriedumam.

Gadījumā, ja tiks pieņemts LR pilsonības atjaunošanas variants, ienācējiem no PSRS būs divas iespējas. Pirmā iespēja ir apgūt valodu, integrēties nacionālajā vidē, pierādīt savu lojalitāti pret Latvijas Republiku, atteikties no PSRS pilsonības, pieprasīt Latvijas pilsonību un galu galā to iegūt. Neliela daļa šo ceļu faktiski jau ir nogājusi. Tai atliek tikai gaidīt likumīgo valsts iestāžu izveidošanu, kuras noformēs šīs procedūras juridisko pusi. Samērā lielai ienācēju daļai, it īpaši intelligenci, ir pilnīgi reālas iespējas veikt šo ceļu tuvākajā nākotnē. Atlikusi iedzīvotāju daļa, acimredzot, vai nu nespēs vai arī vienkārši negribēs iet šo ceļu. Līdz ar to viņi varēs dzīvot Latvijā bez pilsonības, baudot pilnā apjomā (pat paplašinātā) starptautiskajā likumdošanā paredzētās svešas valsts jeb ārzemnieka tiesības.

Ja runa ir par ienācēju lielāko daļu, tas ir — strādniekiem un kalpotājiem, tad viņi diez vai jutīs būtisku diskomfortu, jo tās izmaiņas republikā, kas skars tieši viņus interesējošās sfēras, notiks samērā lēni, un tādējādi būs iespēja šim izmaiņām pielāgoties. Daudz vairāk būs jūtamas pārejas periodam neizbēgamās saimnieciskās grūtības, kuras cenšies maksimāli saasināt gan «draudzīgā» kaimiņvalstīs PSRS, gan šīs valsts impēriskās politikas atbalstītāji šeit pat uz vietas. Bet šīs grūtības taču vienlīdz stipri skars gan pilsoņus, gan nepilsoņus.

Kas attiecas uz to nelielo ienācēju daļu, kas līdz šim atrodas pārvaldes nomenklatūrā un ir apņēmuši ar savu privilēģēto stāvokli (galvenokārt pašreizējās LKP dažāda ranga funkcionāri un bijušie militāristi), kura vienīgais garants bija okupācijas vara ar tās represīvajām iestādēm, tad viņi, kā jau es to rakstīju iepriekš,

Dažas domas par pilsonību

zaudēs ļoti būtiski. Tieši tāpēc tie jau pašlaik cenšas un centīsies maksimāli saasināt situāciju republikā, lai līdz ar to iespējami tālāk atvirzītu varas un privilēģiju zaudēšanu. Tāpēc ir ārkārtīgi svarīgi veikt godīgu, neizskaistīnātu izskaidrošanas darbu ienācēju vidū.

Nevajag liekuļot un pieglaimoties, kā to pēc manām domām dara ar pilsonības nulles varianta palīdzību. Nepieciešams solīt vienīgi to, ko reāli varam arī garantēt, paskaidrojot arī pie kādiem nosacījumiem mūsu garantijas būs spēkā. Mūsu savtarpējo attiecību jautājumā jāpanāk pilnīga atklātība un skaidrība. Ienācēju skaits Latvijā būs pilnīgi atkarīgs no viņiem pašiem. Svarīgi ir saprast, ka aprakstītais variants ir un paliek tikai kompromiss. Kompromiss, uz kuru apzināti jāiet abām pusēm, ja gribam izvairīties no situācijas destabilizācijas un atklātas konfrontācijas.

Virzoties uz savu galamērķi — neatkarīgas LR atjaunošanu, būtu jāseko, lai viss notiktu saskaņā ar starptautiskajā likumdošanā pieņemtajām normām un likumiem. Kā pilsonības problēma izskatās šādā aspektā? Tēma ir tik plaša, ka tās pietiktu vairākām zinātniskām konferencēm. Tāpēc pievērsīšos tikai diviem momentiem.

Vispirms — vispārējo cilvēka tiesību aspekts. Šeit starptautiskajās tiesībās par obligātu uzskatāms starptautiskais pakts par pilsoņu un politiskajām tiesībām. Šajā pakta, tāpat kā visos citos starptautiskajos dokumentos, visi punkti ir sakārtoti pēc savas nozīmīguma, un pirmā panta pirmajā daļā ir noteiktas visu tautu tiesības uz pašnoteikšanos. Tātad visi pārējie panti darbojas tiktāl, cik tie nav pretrunā ar iepriekš minēto, jeb, citiem vārdiem sakot, jebkurš likums, kas tiek pieņemts, nedrīkst aizskart tautas pašnoteikšanās tiesības savā zemē.

Pilsonības likuma nulles variants paredz risinājumu ne tikai uz latviešu, bet pat uz visu likumīgo LR pilsoņu tiesību rēķina, un tāpēc nav pieņemams. Vēl bieži notiek atsaukšanās uz tiem 50 ga-

diem, kas pagājuši kopš 1940. gada 17. jūnija. Tiek apgalvots, ka šis laikposms dod tiesības ienācējiem uz pilsonību. Bet tas ir pretrunā ar principu, ka aneksijas ilgums neattiecināms aneksiju un ne piešķir tai legimitāti, jeb — darbojas juridiskais princips, ka tiesībpārkāpums nerada tiesības un piespiedu gribas izpaušme nerada juridiskas sekas. Ja šo principu neievērosim, tad darbosies dzungļu likums — kam spēks, tam arī taisnība, kas ir absolūti nepieņemams civilizētai sabiedrībai.

Visā pasaulē tiek atzīts, ka LR valdības piekrišana padomju karaspēka ienākšanai Latvijā gan 1939. gadā, gan 1940. gadā bija piespiedu gribas izpaušme, tāpat kā karaspēkam sekojošā milzīgā migrantu plūsmā, kura ātri aizpildīja no LR deportēto un iznīcināto iedzīvotāju dzīves telpu, bija pretrunā ar latviešu tautas gribu. Atliek vēl vienīgi piebilst, ka pat daudzi nulles varianta piekritēji atzīst, ka LR pilsonības atjaunošanas variants juridiski ir noformulēts nevainojami.

Lai nerastos iespaids, ka es speciāli esmu atlasījis sev izdevīgos likumus, minēšu dažus praktiskus piemērus, kas pierāda, ka pašreizējā starptautiskā juridiskā prakse apstiprina iepriekš minēto. Kā pirmo minēšu priekš Latvijas situācijas klasisko Jaunkaledonijas piemēru.

Jaunkaledonija ir Francijas aizjūras departaments Austrālijas piekrastē. Tā ir pilnīgi integrēta Francijas valstī un visi tās iedzīvotāji ir Francijas pilsoņi. Jaunkaledonija ir pārstāvēta Francijas parlamentā. Šī gadsimta sākumā Jaunkaledonijā iecelja franču kolonisti, kuru pēcteči tur šodien sastāda apmēram 50 procentus iedzīvotāju, bet pamatiedzīvotāji — melanēzieši — ir nonākuši mazākumā un sastāda tikai 40 procentus no iedzīvotāju kopskaita. Melanēziešu politiskās organizācijas cīnās par neatkarību. Francijas valdība, tāpat kā pašlaik Latvijā LKP un interfronthe, mēģināja šo jautājumu atrisināt ar referendumu palīdzību. Kā jau bija gaidāms, franči, kas sastāda iedzīvotāju vairākumu, nobalsoja par palikšanu Francijas sastāvā. Melanēzieši šo referendumu neatzina, pamatojoties uz vienīgi pamatnācijai piederošām tiesībām lemt par sa-

vas vēsturiskās teritorijas ārējo stāvokli.

No starptautisko tiesību viedokļa nozīmīgi ir tas, ka šajā gadījumā Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO) nostājās melanēziešu pusē, neatzīstot referenduma likumību. Francijas valdība, rīkojot referendumu, bija pārkāpusi starptautisko tiesību normas par pašnoteikšanās tiesību subjektu. Īpaši aicina pievērst uzmanību tam, ka pamatnācija nezaudē pašnoteikšanās tiesības arī tad, ja tā ārējās varas politikas rezultātā nonākuši mazākumā. Taču tas vēl nav viss. ANO uzskata, ka pat tad, ja pamatnācija vispār vairs neeksistē, arī tad iecelotāji, kuri tur apmetušies uz dzīvi ārējās politikas rezultātā, neiegūst šajā svešajā teritorijā pašnoteikšanās tiesības. To apstiprina arī Gibraltāra piemērs.

Gibraltārs ir britu kolonija, kuras vietējos iedzīvotājus britu iestādes izsūtīja jau pirms 300 (!) gadiem, bet to vietā nometināja iecelotājus no citām Vidusjūras zemēm (tāpat kā PSRS izrikojās tagadējā Kalņingradas apgabālā). Šie iedzīvotāji 1965. gadā ar lielu balsu vairākumu nobalsoja par to, lai Gibraltārs paliek kā britu kolonija. Apvienotās Nācijas šo referendumu neatzina par likumīgu, jo šādā referendumā var piedalīties tikai pamatnācijai piederīgie. Tātad iedzīvotāji, kas bija iecelotāji Gibraltārā pirms 300 gadiem, nebija vēl ieguvuši vēsturiskās tiesības uz šo teritoriju. Apvienotās Nācijas ir arī vairākkārt deklarējušas, ka tās nosoda svešas varas veicinātu iecelšanas politiku atkarīgā teritorijā, savukārt PSRS vienmēr ir centusies to maksimāli veicināt, saucot to par internacionālo tautu draudzību.

Zinot šos piemērus, tā vien gribas pajautāt biedriem no interfronthe, LKP, kara un darba veterānu padomei utt.: «Vai arī ANO viņi uzskata par rasistisku, fašistisku un nacionālistisku organizāciju?» Piemērus varētu turpināt, taču liekas, ka tāpat viss jau ir skaidrs. Tie, kas gribēs kaut ko saprast, tie sapratis, taču ir pilnīgi skaidrs, ka to problēmu, kas radusies PSKP realizētās tautu sajaukšanas politikas rezultātā, agri vai vēl būs jārisina. Taču tas būs iespējams vienīgi tad, ja būs galvenais — laba griba no abām pusēm.

Edgars MUKANS (Preiļos)

Lauku aktualitātes

Izdzīvot, lai dzīvotu

Braucot no Pieniņiem uz Smelteriem, jāmet likums daudzajām grants kaudzēm. Sācies šī ceļa posma, kas pavaros un rudenos ir tik dubļains, remonts. Tuvojoties Smelteriem, pa labi redzami lielas jaunbūvējamās lopu mītnes korpusi, pa kreisi pacelas trīs dzīvojamās mājas. Celtniecība izvēsta arī pašā ciematā. Nobeiguma stadijā ir sākotnēji iecerēta bērnudārza būve, top ēdnīca.

— Taisāties uz dzīvošanu? — jautāju kolhoza «Smelteri» priekšsēdētājam Pēterim Elstam.

Viņš ir domīgs: — Pirms dzīvot tālāk, vispirms šajā vispārējās nabadzības un ekonomiskās krīzes laikā ir jāizdzīvo.

Un sākas priekšsēdētāja bēdu slāists. Kolhozs «Smelteri» beidzot kaut cik sakrājis naudas līdzekļus un sācis būvēties. Ir iecerēts paplašināt līellopu audzēšanu. Tādēļ ar starpsaimniecību celtniecības organizācijas spēkiem uzsāka novietnes 200 govīm būve. Tās sākotnējās izmaksas bija 200 tūkstošu rubļu apmērā. Tagad, kad celtniecības materiāli kļuvuši tik dārgi, lai šo objektu pabeigtu, vajadzīgi jau 450 tūkstoši rubļu. Kolhozam tādas naudas nav, un līellopu novietnes celtniecība ir «āiesaldē». Nevar uzsākt ieplānoto 10 dzīvojamu māju būvi, kaut kolhozam dzīvokļi ir ļoti vajadzīgi, sevišķi slaucējiem. Iemesls tas pats — pārāk dārgā celtniecība.

Lai pabeigtu bērnudārza (apakšējā attēla) būvi, vajadzīgi 60 tūkstoši rubļu. Tos kolhozs kaut kādi sagrabinās. Taču no sākotnējās idejas — bērnudārza jāatīst, jo mātes tagad pēc jaunā likuma par valsts pa-

balstu bērnu audzināšanai savus mazulus uz bērnudārzu vairs neved, bet audzina mājās. Jauna, plaša ēka tomēr noderēs. Tajā paredzēts ierīkot medpunktu (kolhozniekus apkalpos terapeits un zobārsts), būs telpas bibliotēkai, uz šejieni pārcelsies kolhoza grāmatvedība.

Jāpabeidz ēdnīca (augšējā attēla). Kolhozs «Smelteri» ir gandrīz vienīgais rajonā, kur tās nav.

Lai cik grūti arī nebūtu, bet jāuzceļ arī gateris, angārs mehāniskajām darbnīcām. Tas ir nepieciešams, lai kolektīvā saimniecība varētu vēl pastāvēt.

Kolhoza «Smelteri» vadību uztrauc krasā cenu paaugstināšana lauksaimniecības tehnikai, minerālmēsliem. Pagājušajā pārlieku slapjajā vasarā augsne izskalota, un bez minerālmēsļu devām ražu negaidi. Taču tie kļuvuši divreiz dārgāki un vēl nav dabūjami. Par jaunu traktoru, kombainu iegādi kolhozs var tikai sapņot — to cenas kļuvušas pasakainas. Par sūkņa nomaņu artēziskajai akai «Lauktechnika» pieprasā 450 rubļu. Kolhoza speciālisti to izdarītu par 25—30 rubļiem, bet «Lauktechnika» «pliku» sūkni bez pakalpojumiem nedod. Lūk, tā.

Ja kolhozu izpūtinās, tad tās būs jau minētas pārāk augstās cenas par visu to, kas saimniecībai nepieciešams.

Aizvadītais gads lauksaimniecībai bija ļoti grūts un sarežģīts. Tomēr kolhoza «Smelteri» visi darbi padarīti, iecerēs īstenot. Lopbarības sagādē — visatbildīgākais darba posms. Sajā situācijā izglāba tradīcija: kā pavasarī akmeņu novākšana no tirumiem, tā vasara lopbarības

sagatavošanā lalku veldā pēdējās daļās visi kolhoznieki, ieskaitot vadību, speciālistus, kantora darbiniekus. Tas jāva pietiekošā daudzumā sagatavot rupju un sulīgo barību, un lopu ziemošana raizos nerada. Kolhozs bija pat rēķinājies iztikt ar pašražotajiem graudiem lopbarībai. Tagad par nodoto pienu un galu lam pirmajā pusgadā sola 120 tonnas spēkbarības no valsts fondiem. Tas sekmes lopkopības tālāku attīstību.

Pajautāts par darba spēku, Pēteris Elsts atzīst, ka īsti strādātāji ir vietējie. No ieceltajiem labi ja paliek viens no desmit. Tie pārsvarā ir laimes meklētāji. Tāpat kā citur, trūkst slaucēju, kaut samaksa par darbu ir laba.

Lai kā arī nebūtu, zemnieku saimniecības kolhozā «Smelteri» neveidojas. Tas nozīmē, ka šejienieši ar dzīvi kolektīvajā saimniecībā ir apmierināti vai pie tādas dzīves pārāk pieraduši. Priekšsēdētājs smeļ: kurā kolhozā vairāk slinku, tajā mazāk jaunsaimnieku. Ir skaidrs, ka veidot savu zemnieka saimniecību spēj tikai paši neatlaidīgākie, izturīgākie, čaklākie, bet tas, ka kolhozā «Smelteri» ir vairāk slinku kā citur, paliek jokers līmenī. Šejienieši ar savu darbu ir pierādījuši, ka var gūt panākumus, arī kolektīvi strādājot.

— Kas vajadzīgs, lai kolhozs izdzīvotu? — beidzot noprasīju Pēterim Elstam.

— Jāstrādā. Un tikai. Citi ceļi izdzīvošanai nav.

Latviešu tautai ir neparaste darba tikums. Tā ir arāji lauta. Ticēsim, strādāsim. Un ne tikai izdzīvosim. Nāks labāki laiki un reiz arī dzīvosim kā cilvēki.

Jānis GURGOVS

Kara vētras aizdzina svešumā arī Vārkavas puisi Albertu Spoģi. 1943. gadā viņš tika iesaukts latviešu leģionā, bija ievainots un tika evakuēts uz Vāciju. Oldenburgā 1949. gadā viņš pabeidza latviešu ģimnāziju, tad studēja Baltijas universitātē Pinburgā, vēlāk — Bonnas, Hamburgas, Madrides un Minsteres universitātēs. A. Spoģis apguva baltu un ģermāņu valodas, filozofiju, katoļu teoloģiju, vēsturi un žurnālistiku.

Emigrācijā drīz vien izveidojās jauna talantīga latgaliešu literātu paauzde — Janīna Babre, Jāzeps Leļis, Valdis Zeps, Alberts Spoģis... Viņi turpināja Miķeļa Bukša, Norberta Neikšānieša, Antona Rupaiņa, Marijas Andžānes un citu rakstnieku aizsākto.

Alberts Spoģis ir četru dzejas grāmatu autors. Divas no tām ir uzrakstītas latgaliešu valodā. Viņa daiļradē jo veiksmīgi apvienojas rietumu modernisma tendences ar latgaliešu un latviešu literatūras klasiskajām tradīcijām.

Autors savā daiļradē veiksmīgi pielieto desmitrindi. Tā parasti sastāv no diviem piecristu pantiem, kurus dažreiz papildina viena noslēdzoša rinda. Tā ir desmitrinde ar tā saukto kodu. Šie dzejoli pieder

pie interesantākajiem formas veidojumiem latgaliešu czejā.

Spoģa filozofiskā lirika vēsta par cilvēka vietu pasaulē, par esību un nāvi. Tieši lirika ir pati spēcīgākā dzejnieka daiļradē. Galvenie dzejas motīvi ir mīlestība, daba un cilvēka tieksšanās pēc pilnības.

Ar Alberta Spoģa dzeju mēs varēsim šogad iepazīties, saņemot A. Stafekas, A. Sarkana un J. Kursītes sastādīto krājumu «Latgaliešu literatūras hrestomātija skūlom».

Alberts Spoģis ir žurnāla «Dzeive», rakstu krājumu «Acta Latgalica» un «Tāvu zemes kalendāra» redaktors, A. Jūrdža fonda vadītāja vietnieks, kā arī «Latgaļu izdevniecības» vadītājs.

Ilgus gadus strādādamis Minsterē par pasniedzēju latviešu ģimnāzijā, viņš ir izveidojis bagātīgu latgaliešu grāmatu un citu kultūras materiālu krātuvi «Latgaļu sāta».

Pēdējos gados ir apciemota arī dzimtā puse, izpalīka vienīgi viesošānās pagājušajā gadā sakarā ar lielo tūristu pieplūdumu Dziesmu svētku laikā. Bet padomā ir vēlreiz viesoties dzimtajā Vārkavā.

Voldemārs ROMANOVSKIS
ATTELĀ: Alberts Spoģis.
Jāņa SILICKA
fotoreprodukcija

ALBERTS SPOĢIS

Svešumā

teids nū es izdzeitais asmu,
ar mani joaprun.
Navaru maineit es sevi,
nadreikstu kļūt pat naticiegs.
Cītējai dzimtenei sovai
Palīku viimār uzticeigs.

pasaujam draudzeiga laksteigola:
taisneību saprūt taisneigi,
pareizi...

— atskanēs
dordeigi breiveibas zvoni:
Latvija latvišim...

Kaut kod

— atlidoja
bolūds ar mētras zoru:
grāku plyudi beja garam...
— atlidos un dzīdos

Dzeivei uzticētis

Vari dzeivei uzticētis,
jo tev gadeisis lobs sorgs,
leidz ar vēju gribam steigtis,
kaut voi gaida liktīps borgs.

Drūsti vari uzticētis...
dzeivē nacsī tu vēsi,
kaids pa pādomā tēvi sorgoj —
svareiga na maize vīn...

MANTOJUMS

Īsumā par autoru

Jānis Dimants, seniors ir dzimis 1904. gada 16. jūnijā Līvānu pagasta Gosporu sādžā Ādama Dimanta ģimenē kā septītais bērns.

Kara vētras laikā, nelaiemes gadījumā, viņš zaudēja kreiso roku, tomēr tas nespēja viņu aizturēt dzīvē iet uz priekšu.

Pēc Daugavpils valsts vidusskolas beigšanas, viņš 1929. gadā iestājās Latvijas Universitātes Lauksaimniecības fakultātē. Tad arī aizsākās Jāņa Dimanta

sabiedriskā darbība Rīgā un Latgalē. Viņš bija studentu biedrības «Latgola» biedrs. 1935. gadā par viņa dzīves biedri kļuva topošā agronome Anna Velika.

1944. gadā Jānis Dimants kopā ar sievu un diviem bērniem devās uz Vāciju. Seit piedzima vēl trešais bērns — meita.

1951. gadā viņš pārbrauca uz Ameriku un apmetās Des Moines pilsētā Aijovas štatā. Viņam nācās strādāt par sēt-

nieku un dārznieku, bet sievai iztikt ar mazu strādnieces algu. Tomēr viņš atrada laiku sabiedriskajam darbam un bērnu labākas nākotnes nodrošināšanai.

1990. gada 14. novembrī Jāni Dimantu, senioru guldīja zemes klēpi pēc visām mūsu puses parāzām.

Viņš aktīvi līdzdarbojās «Lai kā», bet dzīvesbiedre enerģiski strādā pie «Tāvu zemes kalendāra» tapšanas. Arī ārsts Jānis Dimants, juniors iet tēva pēdās un ar lielu aizrautību nododas sabiedriskajam darbam. J. Dimants, sr. bija arī viens no «Moras Zemes» autoriem.

Jānis Dimants

Fragmenti no Andriņa Jūrdža Fonda darbības

A. Jūrdža Fonds ir latgaļu valodas, folkloras un etnogrāfijas izgaismotājs trimdā, jo Latvijas demokrātiskajā brīves periodā latgaļu nespēja veicamo veikt.

1934. gada 15. maija apvērsums pārtrauca politisko partiju un vairuma laicīgo organizāciju darbību, tas skāra arī Latgales pētniecības darbu. Piemēram: partiju darbības periodā Latvijā trīs laicīgie laikraksti un trīs žurnāli latgaļu valodā, bet pēc 15. maija iznāca tikai Latgolas zemnieku, Vladislava Rubuļa partijas laikraksts «Jaunais Vords», drukāts uz valsts rēķina Jāņa Rubuļa vadībā ar norādi izdevējam un redaktoram: apjūsmot K. Ulmaņa darbību...

1939. gadā Vladislavs Locis ar Tautas Labklājības Ministra Volonta gādību bija dabūjis atļauju Daugavpili nodibināt Andriņa Jūrdža Fondu grāmatu drukāšanai latgaļu valodā. Līdz komunistu ienākšanai Latvijā 1940. gada 17. jūnijā Vl. Locis ir paspējis izdot tikai dažas grāmatas latgaļu valodā.

1948. gadā Vācijā — Minhenē V. Locis atjaunoja A. J. Fonda darbību un iesāka grāmatu drukāšanu latgaļu valodā.

Vl. Locis līdz savai nāvei, 1984. gada 30. decembrim, ir nodrukājis vairāk nekā 100 grāmatu latgaļu valodā. Paralēli tam ir izdevis laikrakstu «Latgolas Bolss», žurnālu «Dzeive» un «Tāvu zemes ka-

lendaru».

Grāmatas Vl. Locis ir drukājis lielākā mētienā nekā nojēts trimdā, lai grāmatu pārpalikuma eksemplārus Vācijā saglabātu Latvijas brīvei, tās nosūtīt uz dzimteni Latgali... Latgaļu grāmatu pārpalikums ir kādas 2 tonnas. Tās savāktas vienkopus 1987. gadā un novietotas Minsterē — privāti rentētā novietnē. Tiklīdz atvērsies muitas «slūžas», uzkrātās grāmatas latgaļu valodā tiks pārsūtītas uz Latviju Latgolai.

1946. gadā Latvijas PSR Vēstures un Valodu institūts izdarījis iesniegumu Latvijas komunistu partijas Centrālkomitejai ar lūgumu, lai tā ieviestu drukas aizliegumu latgaļiem. Pamatojoties uz šo dokumentu, 1956. gadā Latvijas PSR Izglītības ministrija aizliedza latgaļu valodas lietošanu skolās, tāpat grāmatu, laikrakstu un citu drukas darbu drukāšanu latgaliski Latvijā. Lai atceramies, ka pirmais drukas aizliegums latgaļiem bija no 1865. līdz 1904. gadam.

Ir vega tautas paruna: ja kāda lielāka tauta grib iznīcināt mazāku tautu, vispirms iznīcina tās valodu...

Latgaļu valoda okupētā Latvijā nav apdraudējusi pašu latviešu, apspiesto latviešu, valodu. Kāpēc tad Vēstures un Valodu institūts Rīgā ir izgājis uz latgaļu valodas «nožņaugšanu»...

Tagad, okupētās Latvijas atmodas periodā, A. J. Fonds un latgaļu dzimtenē cīnās par 1956. gada aplamo latgaļu valodas drukas aizliegšanas atcelšanu Latvijā. Ir solīti pozitīvi rezultāti...

Pēc V. Loča nāves A. J. Fonda aktivitātes trimdā kārto A. J. Fonda priekšnieks Dr. Jānis Dimants jr., ASV.

Izdotas divas grāmatas, iznāk žurnāls «Dzeive» un «Tāvu zemes kalendārs» redaktora A. Spoģa vadībā.

1988. gada sākumā katoļu kūrīja Rīgā ir lūgusi A. Jūrdža Fonda vadībai pavairot «Svāti Roksti» 5000 eksemplāros. Tie pavairoti un ncsūtīti katoļu kūrījai Rīgā.

Dzimtenes katoļu žurnāla «Katoļu Dzeive» izdošanai A. Jūrdža Fonds no latviešu katoļu organizācijām ir visvairāk ziedojis — 10000 DM (VFR markas, red.).

1983. gadā nēlāķis Vl. Locis bija iesācis no A. J. Fonda vārda ziedojumu vākšanu «Latgaļu Sātai» Vācijā. Tani pašā gadā Vācijā Minsterē sāka celt latviešu ģimnāzijas Institutu un Sabiedrisko centru, solot visiem novietni... Līdz ar to sabruka Vl. Loča iecere Vācijā uzcelt «Latgaļu Sātū». Līdz Vl. Loča nāvei ienāca tikai kādi 20000 DM, tos taupa latgaļu grāmatu pārsūtīšanai uz dzimteni.

Tagad, «atkušna» — demokrātijas izpausmes periodā, ir lūgta Latvijas Tautas frontes vadība parūpēties, lai latgaļu valodas drukas aizliegums Latvijā tiktu atcelts.

1989. gadā

Sākums bibliotēkā?

Bibliotēka vienmēr ir bijusi tā vieta, kur cilvēki pulcējas, lai uzzinātu jaunāko ne tikai literatūrā, bet arī pasaulē, lai pārskirstītu jaunāko presi. Sak, ko tā šodien raksta par mums? Reizēm pavid materiāls par kādu no mūsu puses nākušū slavenību. Un bibliotekāri to protams piezīmē un ielāgo. Tā pamazām krājas materiāli par izcilieim novada cilvēkiem.

Bieži vien tas ir tikai entuziastu darbs. Tā savulaik Helēna Zaharova sāka vākt ziņas par dzejnieku Jāni Znotiņu, līdz gadu gaitā varēja organizēt novadniekam veltītus sarīkojumus, ieinteresējot ciema sabiedrību. Anna Upeniece krāj materiālus par Dzērķstenu, Inta Selicka — par Povulu Priekuli, aglonietes Mari-

ja Nikiforova un Mārite Fomenko — par Naaizmērstuli...

Bet vai tad citi pagasti ir nabagāki ar izcilieim ļaudīm? Bieži vien trūkst izejas datu, lai aizsaktu šo darbu, bet galvenokārt — ieinteresētības.

Līvānu pagasta saistās arī ar publicista Aloiza Budžes, baznīckunga un rakstnieka Jura Kārkles, rakstnieku Ignāta Muižnieka, Viktora Mundura, Jāņa Niedres un publicista Andreja Svirkste vārdiem. Aglonā derētu atcerēties publicistu Pīteru Armanovu, Preiļu pusē — dzejnieci Natāliju Giluču, žurnālistu Juri Placiński un publicistu Bronislavu Romanovski, Rudzātos — publicistu Aloizu Bojāru, Silajānos — publicistu Aleksan-

dru Kancānu un publicistu un rakstnieku Joni Reču. No Vārkavas ir nākuši publicisti Ontons Dzeps un Tekla Laizāne, žurnālists Bronislavs Spūjs, baznīckungs un rakstnieks Juliāns Vaivods, no Vidzemes — žurnālists Aloizs Cačs un rakstnieks Stāpislavs Belkovskis... So uzskaitījumu varētu mierīgi turpināt. Un darba šajā jomā — sava novada kultūrvēstures apzināšanā — pietiks mums visiem.

Aizpildīt robus mūsu vēstures zināšanās cenšas rajona centrālā bibliotēka, kas ir noslēgusi līgumu ar muzeju par literatūras izsniegšanu lasītāvi. Seit ir pieejamas ne tikai grāmatas latgaliešu valodā, bet arī Katoļu sākijas vārdnīca. Protams, par samaksu. Varbūt šeit sākas mūsu pašizglītošanās?

V. RADIS

Sācijas bezdarbs. Tam tieksme pieaugt

Ekonomiskā krīze, ražošanas sašaurināšanās un citi nelabvēlīgie apstākļi rajonā radījuši bezdarbu. Uzņēmumos, organizācijās un iestādēs samazina darbinieku skaitu. Patiesības labad jāatzīst, ka visumā to ir bijis par daudz, paredzēto darbu apjomu iespējams veikt ar mazāku strādājošo skaitu.

Republikāniskā darbā iekārtošanas centra Preiļu biroja priekšiece Rēgīna Agurjanova stāsta:

— Pēdējā laikā darba meklējumos birojā griežas arvien vairāk cilvēku. Viņi no darba atbrīvoti sakarā ar štatu samazināšanu. Patlaban intensīvi darbu meklē 12 cilvēki, kurus pagaidām nekur nevaram iekārtot. Bet ar katru dienu bezdarbam rajonā ir tieksme pieaugt.

Ceļu remontu un būvniecības pārvaldē, samazinot štatus, atbrīvoti 17 strādājošie. Daļa darbā iekārtojušies uz savu roku, bet septiņi griezušies pēc palīdzības mūsu biro-

jā. Sadzīves pakalpojumu kombinātā no darba atbrīvoti četri cilvēki, tuvākajā laikā paredzēts atbrīvot vēl sešus.

Bezdarbnieki ir Preiļu siera rūpnīcā. Te no darba šogad sakarā ar ražošanas sašaurināšanu atbrīvoti 23 cilvēki. Katastrofāls stāvoklis izveidojies Preiļu lina fabrikā. Sakarā ar izejvielu izbeigšanos te darba nav visam kolektīvam. Paju sabiedrības «Turība», kurā ietilpst lina fabrika, vadība domā par uzņēmumā strādājošo nodarbināšanu līdz sezonas sākumam, kad būs pārstrādāšanai jaunās ražas lina stiebrīni, citos darbos.

Līvānu stikla fabrikā izeju no bezdarba meklē, atjaunojot termosu ražošanu. Bet eksperimentālajā māju būves kombinātā sakarā ar celtniecības materiālu deficītu un saražotās produkcijas sliktu noietu jāsasaucina ražošana, un bezdarbs gaida vairāk nekā 200 cilvēkus.

Jāteic, ka ne visi bezdarbnieki ir griezušies darbā iekārtošanas birojā. Kas viņus sagaida?

Ja cilvēks darba meklējumos griežas mūsu birojā, viņu registrējam un mūsu pienākums ir viņam meklēt darbu. Par piespiedu dīkstāvi bezdarbnieks bijušajā darba vietā divus mēnešus saņems vidējo darba algu. Ja attiecīgs darbs viņam šajā laikā nav nodrošināts, bezdarbnieks vidējo darba algu saņems arī trešo mēnesi.

Varbūt ar laiku (ir prognoze, ka ar šī gada 1. jūliju republikā stāsies spēkā bezdarbnieku statuss. Tas it kā paredzēsot bezdarbniekam samaksu 90 procentu apmērā no minimālās mēneša darba algas.

Ko mūsu darbā iekārtošanas birojs piedāvā? Izvēle ir visai niecīga. Patlaban vajadzīgi: 1 autoatslēdznieks, 2 elektriķi, 2 gāzes un elektro metinātāji, 1 iekrāvēja vadītājs, 2 krāvēji, 2 kurinātāji, 2 strādnieki sagādes kantorī un 2 grīdu mazgātājas slimnīcā.

Rēgīnas Agurjanovas stāstīto pierakstīja Jānis GURGONS

Informē 02

Pagājušā gada decembra beigās izdarīta personīgo lietu zādzība no automašīnas, kas atradās Preiļos, Rēzeknes ielas 30. mājas pagalmā. Vainīgais noskaidrots un tiek meklēts.

Pagājušā gada beigās vai šī gada sākumā nozagti riteņi automašīnai «Moskvičs», kas piederēja sadzīves pakalpojumu kombinātam.

1. janvāra rītā Preiļos no Rēzeknes ielas 22. mājas pagalma aizdzīta

automašīna «Žiguli». Mašīna atrasta Maltā. Vainīgais zināms un tiek meklēts.

7. janvāra vakarā aizdzīta automašīna «Žiguli», kas stāvēja pie Preiļu restorāna. Izkomplektēta tā atrasta Rēzeknes rajona Silinālā. Vainīgos noskaidro.

10. janvārī nozagts motocikls «Java» ar blakusvāģi (valsts numurs 08—87 LAV), kas atradās Preiļu siera rūpnīcas stāvvietā.

Naktī uz 13. janvāri kolhozā «Dubna» no jauncelamā kluba ēkas nozagti logu stikli.

19. janvārī Rušonā izdarīts bruņots uzbrukums personīgā taksometra vadītājam no Daugavpils. Draudot ar apgrieztu medību ieroci, noziedznieks paņēmis automašīnu. Noskaidrots, ka tas ir Oļegs Hmurkovskis, 25—28 gadus vecs, normāla miesas stāvokļa, ovālu seju, ar ūsām, gērbies gaišā jakā, galvā tumša adīta cepure. Ar viņu kopā var būt sievietē un 5 gadus vecs bērns. Noziedznie-

kam ir sakari Preiļu, Daugavpils un Aizkraukles rajonos, viņš pierakstīts Ventspils rajona Ugālē.

Naktī uz 24. janvāri no Līvānu pirts kases telpām nozagts odekolons.

Par mēģinājumu aizdzīt mikroautobusu «RAF» no Lāčplēša ielas 1. mājas Līvānos un par automašīnas «Žiguli» aizdzīšanu aizturēts agrāk sodītais Edmunds Sauja, dzimis 1973. gadā, dzīvo Jēkabpilī, un agrāk sodītais Rožupes pagasta iedzīvotājs Raimonds Liepiņš, dzimis 1971. gadā.

Preiļu un Līvānu dzi-

vojamo māju pagrabos izdarīta virkne pārtikas produktu zādzību, turpinās mopēdu un velosipēdu zādzības. Milicijas amatpersonas janvārī par zādzībām izskatījušas 182 dažādus iesniegumus.

Griežamies pie rajona iedzīvotājiem ar lūgumu sniegt milicijai jebkuru informāciju par pagājušā gada decembrī bez vēsts pazušo Robertu Antona Džeriņu, dzimušu 1956. gadā.

N. MAKSIMOVŠ, Preiļu milicijas iecirkņa priekšnieks

Vai zīme ir vietā?

Braucot Preiļos pa Daugavpils ielu, to pašā centrā uz krustojuma, izdarot labo pagrieziena uz Aglonas ielu, šoferiem nekādi nav redzama apstāšanās aizlieguma zīme — tā paslēpta aiz luksofora. Tādēļ daudzi, apstājoties Aglonas ielā, «pārkāpj» ceļu satiksmes noteikumus. Par šīs apstāšanās aizlieguma zīmes neredzamību esmu runājis ar valsts autoinspektoriem, taču viņi uz to nereaģē.

Jājautā: kam šī zīme domāta? Laikam valsts autoinspektoriem, lai no šoferiem par satiksmes noteikumu «pārkāpumiem» iekasētu soda naudu.

J. ZEILE, profesionāls šoferis

Cienījamie rajona iedzīvotāji!

Februārī pret taloniem pārdos šādas pārtikas preces:

talons Nr. 2 (putraimi) — 2 kilogramus, talons Nr. 2 (cukurs) — 1 kilograms, talons Nr. 2 (alkoholiskie dzērieni) — 2 pudeles alkoholisko dzērienu, izņemot vīnu, talons Nr. 2 (tabakas izstrādājumi) — 7 paciņas. Turpinās izsniegt preces pret: talonu Nr. 1 (makaroni) — 1 kilogramu (1. ceturksnim), talonu Nr. 1 (milti) — 2 kilogramus (1. ceturksnim), talonu Nr. 6 (sāls) — 1 kilogramu (1. ceturksnim), talonu kafijai — 100 gramus šķīstošās kafijas vai 0,5 kilogramus kafijas pupiņu.

Atgādinu, ka rūpniecības preces pārdod pret šādiem taloniem: talons Nr. 1 — ādas apavi, talons Nr. 2 — vīriešu zeķes vai bērnu zeķes un zeķbikses, talons Nr. 3, talons Nr. 4 — vīriešu, sieviešu, bērnu veļa, talons Nr. 5 — zēnu vai vīriešu virskrekli, talons Nr. 6 — sāls (1 kilograms 1. ceturksni), talons Nr. 7 — 12 kārbīņas sērskociņu, talons Nr. 8 — elektrospuldzes.

Preces pret talonu Nr. 1 (ādas apavi) tiek sadalītas pa iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām.

J. LĪVDANS, rajona izpildkomitejas plānu komisijas priekšsēdētājs

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250. Preiļos, Aglonas ielā 1.

Tālrunis uzzinām: 22305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Bruņinieku ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000069.

Iespiests ražošanas apvienības «Litta» Daugavpils tipogrāfijā.

Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. Viena nos. iespiedoksnē.

Metiens 12 203 eksemplāri (latviešu valodā 9078 eksemplāri, krievu valodā 3097 eksemplāri). Pas. 113

Indekss 68169.

Jaunumi grāmatu plauktā

Rutku tēva «Trīs vella kalpu» adresāti galvenokārt, laikam gan, būs dēku literatūras cienītāji. Daudzi no mums droši vien ar romāna sižetu būs iepazīšies ar kino starpniecību. Trīs varonīgo karakalpu latviešu — Andra, Pētera un Ermaņa piedzīvojumiem bagātās zviēru kara laikā neatstās vienaldzīgus tos, kam tik raita notikumu attīstība, asi sižeta pavērsieni un laimīgas beigas.

«Sis rūgtais vārds «Cernobiļa» simbolizē gan lielo tautas sāpi, gan visu to, kas bija raksturīgs stagnācijas laikam. Jo pie nelaimes taču noveda bezatbildība, nolaidība.» Ukrainu rakstnieka, ārsta Ščerbaka dokumentālais garstāsts «Cernobiļa», kas veidots, balstoties uz dramatisko notikumu aculieciniekiem, jau izdots ASV, Ķīnā, Japānā, nu nāk arī pie latviešu lasītājiem.

J. Purapukes stāsts «Savs kaktiņš, savs stūritis zemes» ir vēstījums par kalpu Ziemeņi, kura mūža sapnis ir iegūt savu zemes gabalu, justies drošam par savu un bērnu nākotni. Šī sapņa piepildījums prasa visus spēkus, visu dzīvi.

Ceļu pie lasītāja uzsākusi sērija «Karoga» bibliotēka pirmā grāmata. Tā ir latviešu karavīra sāpju grāmata, R. Gabra atmiņu stāsts «Latoju virsnieks Nr. 35473». Sis skaudrais patiesības vēstījums, likteniecība, kurā Patiesības vārds dominē par visu, ir pirmais sērijas izdevums. Litene... Baltezers... Centrālcietuma pagalmā. Tie Latvijas balto plānkumu kartē nav tikai ģeogrāfiski punkti vien. Caur tiem nebūtībā tika aizsijāta mūsu tautas talantīgākā un labākā daļa

M. JELISEJEVA

Streiku komiteja izlemj visu?

Par vēl vienu varu, kuru neviens un pagaidām nekā nespēj ierobežot, Daugavpilī kļuvusi streiku komiteja. Tā līdz savam īpašam rīkojumam aizliegusi pilsētas radiotranslācijas tīklā uzstāties Daugavpils demokrātisko spēku pārstāvjiem. Atļauja agrāk tika saņemta no televīzijas un radio komitejas priekšsēdētāja, taču uz šo atļauju veto uzlika atslēdznieks Jevgeņijs Čabuckis, kurš amatu savienošanas kārtībā vēl ir arī pilsētas streiku komitejas priekšsēdētājs. Šī «sabiedriskā» organizācija turpina

eksistēt — neskatoties uz to, ka tās aicinājums sarīkot Daugavpilī ilgu politisko streiku, protestējot pret Latvijas valdību un Augstāko Padomi, neguva atbalstu darba kolektīvos.

Daudzu Daugavpils iedzīvotāju prasību nomierināt streiku komitejas vīrus, kuri nelikumīgā kārtā ir piesavinājušies tiesības lemt Daugavpilī praktiski visu, nesaudzīrdēja nedz pilsētas padomes priekšsēdētājs V. Zarkovs, nedz abas prokuratūras.

(No Daugavpils rajona avīzes «Avangards»)

Tehnisku iemeslu dēļ no šī gada 4. februārī MAI-NĀS VISU RUDZĒTU ATC TELEFONA ABONENTU NUMURA pirmais cipars no 4 uz 1. Piemēram, 48222 izmainās 18222. Izziņas pa tālruni 09.

LĪVĀNU PILSĒTAS KULTŪRAS NAMS aicina apmeklēt SVĒTDIENAS SKOLU pieaugušajiem un bērniem š. g. 3. februārī plkst. 14.00. Nāciet! Meklēsim un atradīsim atbildes Bībelē visiem dzīves jautājumiem.

PELEČU PAGASTA IZPILDKOMITEJA paziņo, ka 7. februārī no plkst. 9.00 līdz 13.00 notiks FLUOROGRAFISKĀ APSKATE un pieņems GINEKOLOGS.

PĀRDOD grūsnu teli. Tālrunis 54665.

LĪVĀNU STIKLA FABRIKAI vajadzīgi darbā galvenais mehāniķis un sagādes daļas priekšnieks, alga pēc vienošanās.

Izziņas Līvānu stikla fabrikas kadru daļā, tālruni 43171, 44479.

Skumstam līdzī Dzintaram un Jānim Ozoliņiem, izvadot TEVU smiltājā.

Līvānu stikla fabrikas kolektīvs

Ilgus gadus dzidri rīti Saucā darba dienu sākt, Bet nu zemes klēpi klusā Nogurušās kājas stāj.

Izsakām līdzjūtību mūsu darbiniekiem Marijai Kotajevai, TE-TI smiltainē izvadot. RPMCT grāmatvedības kolektīvs

Jūtam līdzī Pēterim Kozlouskim lielajās bēdās, izvadot MAMINU smiltājā.

Transporta iecirkņa kolektīvs

Mūsu oisdzīlākā līdzjūtība Gundāram Dimantam sakarā ar TE-VA nāvi.

Līvānu stikla fabrikas kolektīvs